
ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

кн. 2, 2007 (год. XVI), ISSN 0861-7902

Марин ПЕТКОВ

ГОВОРЕЩИТЕ ИМЕНА В РОМАНИТЕ ЗА ХАРИ ПОТЪР

Die vorliegende Untersuchung befasst sich mit der Herkunft der sogenannten „sprechenden Namen“ (Personen- sowie Tiernamen) in den Harry Potter-Romanen der englischen Schriftstellerin Joanne K. Rowling. Dabei handelt es sich vorwiegend um Namen germanisch-romanischen Ursprungs, zu denen auch christliche (lateinische, griechische und hebräische) sowie keltische, bulgarische u.a. zählen. Bei den meisten von ihnen geht es um von der Autorin frei erfundene Namen, deren appellativische Bedeutung den entsprechenden Träger am besten charakterisiert. Dabei lässt sich feststellen, dass Rowling die Namen ihrer Protagonisten durchaus nicht willkürlich, sondern äußerst durchdacht und planvoll ausgewählt hat.

0. Увод.

Много са причините, довели до успеха на романите за момчето-магьосник на английската писателка Джоан Роулинг¹. Умелото съчетание на няколко литературни жанра (приказка, фентъзи, детективски роман и др.), разискването на актуални проблеми, касаещи не само децата, но и възрастните (напр. изборът, който правим, съзряването на индивида, борбата между доброто и злото и т.н.²), очароват както милиони деца по цял свят, така и не по-малък брой възрастни. Но безспорно успехът се дължи най-вече на таланта на Роулинг, разкриващ ни света на магьосниците, който, колкото и да е различен от този, в който живеем, изглежда същевременно съвсем достоверен, защото в него живеят пълнокръвни и истински персонажи с напълно убедително поведение. На този талант се дължат и личните имена (ЛИ) на героите в романите за

Хари Потър. Тези имена имат предимно германо-романски произход, една по-малка част са общохристиянски (еврейски, гръцки и латински), срещат се също така няколко келтски и славянски (предимно български).

Англоезичните ЛИ съставляват повече от 90 % от целия антропонимен фонд в романите. Повечето лични и фамилни имена, носени от голяма част от персонажите, сред които е и самият главен герой на повествованието *Хари Потър* (*Harry Potter*), съществуват в именната система на английския език. Тях можем да определим като „тривиални“, защото те не носят информация за характера на носителите им. Такива например са имената на родителите на Хари *Лили* (*Lily*) и *Джеймс* (*James*), също семейството на най-добрия му приятел – *Рон Уизли* (*Ron Weasley*), чийто баща се нарича *Артур* (*Arthur*), майка му се казва *Моли* (*Molly*), братята са *Бил* (*Bill* < *Уилям*, англ. *William*), *Чарли* (*Charlie*), *Пърси* (*Percy* < *Perceval* или *Percival*), *Фред* (*Fred*) и *Джордж* (*George*), а сестра му е *Джини* (*Ginny* < *Guinevere*), на семейство *Дърсли* (*Dursley*), което отглежда Хари, тъй като той е сирак – леля *Петуния* (*Petunia*), сестра на майка му, мъжа ѝ *Върнън* (*Vernon*), братовчеда *Дъдли* (*Dudley*), на множество ученици от училището „Хогвортс“: *Дийн Томас* (*Dean Thomas*), *Шеймъс Финеган* (*Seamus Finnegan*), *Невил Лонгботъм* (*Neville Longbottom*), *Лавендър Браун* (*Lavender Brown*), *Кейти Бел* (*Katie Bell*), *Алиша Спинет* (*Alicia Spinnet*), *Анджелина Джонсън* (*Angelina Johnson*), *Ърни Макмилън* (*Ernie Macmillan*), *Джъстин Финч-Флечли* (*Justin Finch-Fletchley*), *Хана Абът* (*Hannah Abbott*), *Лий Джордан* (*Lee Jordan*) и много, много други. Списъкът може да бъде продължен почти до безкрайност, като в него се включат и имената на множество персонажи, нямащи никакво отношение към фабулата на романите и поради това споменати мимоходом.

По-малка част от ЛИ в романите са новосъздадени от авторката чрез пряко заемане от английския апелативен фонд, снабдени са с проприална функция и така характеризират носителите си с качествата, обозначаващи от съответния апелатив. Това са така наречените говорещи имена и точно те ще бъдат обект на настоящото изследване, което обаче не си е поставило за цел да ги разгледа изчерпателно, а внимание ще бъде обърнато само на по-показателните случаи. Преди да пристъпя към по-подробното им анализиране, искам да обърна внимание на обстоятелството, че при някои от персонажите говорещо е само едното име – личното или фамилното. В този случай ще бъде разгледано само говорещото име.

Говорещи са имената на голяма част от възрастните, обитаващи света на магьосниците. На първо място това са учителите и служителите в „Хогвортс“, но също родители на споменатите по-горе ученици, служители в Министерството на магията и т.н. Според вида си имената се разделят на две отделни групи: антропоними (имена на хора) и зооними (имена на животни).

1. Антропоними – при тях се разграничават две подгрупи: към първата спадат имена, чиито апелативни значения отговарят на характера на носителя, а към втората могат да се причислят онези ЛИ, чието апелативно значение е противоположно на характера на носителя.

1.1. Апелативното значение отговаря на характера на носителя на името.

Към тази група спадат имената на почти всички учители от „Хогвортс“. На една част от тях имената са в пряка връзка с учебния им предмет. Така например *Помона Спраут (Pomona Sprout)*, водеща предмета Билкология (еквивалент на нашата Ботаника), е наречена на римската богиня на овощията Помона. Връзката на името с учебния предмет, който учителката преподава, е повече от явна. Същата връзка се наблюдава и във фамилното име *Sprout* – идва от англ. *sprout* ‘издънка, филиз’³. *Сибил Трелони (Sybill Trelawney)*, учителката по Пророкуване, е наречена на известната троянска пророчица Сибил. Тук отново се наблюдава връзка между ЛИ на учителя и названието на предмета му. Името на *Хорас Слъгхорн (Horas Slughorn)*, учителя по Отвари в ХП VI, е в пряка връзка с неговия учебен предмет, защото фамилията му крие наименованията на две от често използваните за отвари съставки, а именно англ. *slug* ‘плюжък’ и *horn* ‘рог’, където рога̀т може да бъде от различни магически животни, като еднорози например.

Останалите учители не носят имена, отъждествяващи ги с предмета им, а даващи им друга характеристика. Да започнем с личното име на директора *Албус Дъмбълдор (Albus Dumbledore)*. То е латинско: *Албус* е формата за мъжки род единствено число на латинското прилагателно *albus* ‘бял’. Белият цвят обикновено се свързва с доброто у човека, с неговата добра страна, докато черният цвят е цветът на тъмнината, на мрака. Носейки име със значение ‘бял’, Албус Дъмбълдор се превръща в символ на доброто и враг на Черните изкуства. И наистина, в книгите за него се говори като за най-могъщия съвременен

магьосник, воюващ с Тъмни магьосници като Гриндълуолд или Волдемор, от когото се страхува дори самият Волдемор, наричан още Черния лорд. Аналогия с името на Дъмбълдор може да видим в друго фантастично произведение – „Властелинът на пръстените“ на Джон Р. Р. Толкин. Там един от главните герои е магьосникът Гандалф, чието име Толкин създава чрез комбиниране на елементите стнорд. *gandr* ‘пръчка (вълшебна); магия’⁴ и стнорд. *alf* ‘бял’⁵ (северногермански вариант на герм. **alBX*- < ие. **albho*- ‘бял’)⁶, етимологично съответствие на лат. *albus*. Т.е. *Гандалф* в превод означава ‘бял магьосник’, същото, което в контекста на романите на Роулинг означава и *Албус*. За фамилното име на Албус Дъмбълдор пък е използвана староанглийската дума *dumbledore* ‘вид пчела’, защото Роулинг си го представяла как обикаля из замъка и си тананика под нос⁷. Друга староанглийска дума е използвана за името на *Хагрид* (*Hagrid*), Пазител на ключовете и дивеча в „Хогвортс“ и учител по Грижа за магически създания. Глаголът *hagridden* означава ‘имам кошмарна нощ’⁸, което за Хагрид е съвсем вярно, тъй като той честичко си пийва и със сигурност има тежки нощи. *Минерва Макгонъгол* (*Minerva McGonagall*), учител по предмета Трансфигурация, носи името на римската богиня на мъдростта, изкуствата и науките Минерва. Тя показва, че не случайно е наречена така, защото е много добър преподавател, а цялото ѝ поведение излъчва мъдрост, строгост и справедливост. Също имената на *Сивиръс Снейп* (*Severus Snape*), който в първите пет романа преподава Отвари (нашата Химия), в XII VI води Защита срещу Черните изкуства, а в XII VII е директор на „Хогвортс“, се отнасят за неговия характер: латинското прилагателно *severus* ‘суров, жесток, страшен; строг, сериозен’, заето в английски като *severe* ‘строг, суров, твърд, корав, неумолим, неотстъпчив; жесток, безжалостен, безмилостен’, приляга точно на героя, защото е груб, несправедлив, злопаметен, често се отнася изключително злобно и жестоко към Хари и приятелите му, воден единствено от омразата си към баща му Джеймс. Същото важи и за фамилното му име. Англ. *snape* ‘привидение, образ’⁹ съответства точно на външния му вид: винаги облечен в черно, движещ се зловещо из коридорите на замъка, той често е оприличаван на прилеп поради развяната му пелерина¹⁰. *Долорес Ъмбридж* (*Dolores Umbridge*), учителка по Защита срещу Черните изкуства в XII V, е един от най-отрицателните образи в цялата поредица. Тя всъщност е делегирана от министъра на магията с цел упражняване на контрол над учителите и учениците и саботиране на учебния процес, за да бъде злепоставен

Албус Дъмбълдор и в частност Хари Потър. За да изпълни задачата си, Ъмбридж използва всякакви средства, включително и мъчения, върху Хари и други ученици, отгук и връзката на името ѝ с апелатива лат. *dolor* ‘болка’.

Любопитен е случаят с учителя по Защита срещу черните изкуства в ХП II, който се казва *Гилдрой Локхарт* (*Gilderoy Lockhart*). Личното име се състои от елементите англ. *gild* ‘позлатявам, разкрасявам’ и *roy* ‘кралски’¹¹, а във фамилното се среща съществителното англ. *lock* ‘кичур коса’. Нашият герой в съответствие с името си е много красив магьосник, прочут със стотиците си победи над Тъмните сили, които подробно е описал в многобройните си книги, винаги е облечен великолепно, постоянно си къдри косата и е любимец на нежната половина от магьосническия свят. В края на книгата обаче Локхарт е напълно развенчан, тъй като се оказва, че е изключително суетен, глупав и бездарен измамник и самохвалко, присвоил си чужди заслуги. Интересното в този случай е, че според думи на авторката Локхарт е единственият образ в цялата поредица, който има свой реално съществуващ прототип¹².

Извън учителския състав ще се спрем на имената на членовете на семейство Малфой. Синът се казва *Драко Малфой* (*Draco Malfoy*), а баща му е *Луциус* (*Lucius*). Фамилното им име е съставено от елементите фр. *mal* ‘зло, злина’ и *foi* ‘вярност; вяра; клетва и др.’, *Драко* идва от гр. *δράκων* ‘дракон, змей’, а *Луциус* е латинско по произход с корен лат. *lux, lucis* ‘светлина’. От този корен идва също името на Луцифер (< лат. *Lucifer* ‘който дава светлина, светлоносец’), с което римляните са назовавали Зорницата, а по-късно главатаря на дяволите. Както се вижда, имената на бащата и сина Малфой носят отрицателна конотация и следва да очакваме, че са отрицателни образи. И наистина Драко, който е връстник на Хари Потър, се превръща в негов заклет враг, а по-късно застава дори в редиците на привържениците на Лорд Волдеморт, към които от години се числи и баща му.

Не бива да се подмине и името на Врага, зловещия и безмилостен *Лорд Волдеморт* (*Lord Voldemort*), чието рождено име всъщност е *Том Ридъл* (*Tom Riddle*). Фамилията *Riddle* се извежда от англ. *riddle* ‘загадка, гатанка’. И наистина той е една загадка за околните. По майчина линия Ридъл е пряк потомък на един от най-древните магьосници, съснователя на училището „Хогуортс“ Салазар Слудерин. Баща му обаче е мъгъл – т.е. немагьосник. Отвратен от този факт и нена-

виждащ всички мъгли, Том Риддъл, когото всички помнят като красив, умен и много способен ученик, тръгва по пътя на Черните изкуства, променяйки името си на *Волдеморт* (*Voldemort* < фр. *vol de mort* ‘полет на смърт’)¹³. С това име на уста в магьосническия свят са извършени толкова много престъпления (предимно убийства и мъчения), че то започва така да плаши хората, та почти никой не смее да го изговори на глас. В ХП VII се стига до там, че името бива омагьосано и ако някой го произнесе на глас, веднага при него пристигат привърженици на Волдеморт и го арестуват.

В редки случаи характеристиката, която се носи от името на героя, не е толкова очевидна. Ще се спра на следните случаи. *Сириус Блек* (*Sirius Black*), най-добрият приятел на родителите на Хари Потър, след убийството им е несправедливо обвинен за тяхната смърт и е изпратен в затвора, откъдето бяга след 12 години. За дълго време Хари (и читателите заедно с него) дори го смята за дясната ръка на Волдеморт. В края на ХП III се оказва, че той е невинен и че дори е кръстник на Хари. Личното му име е по името на звездата Сириус, намираща се в съзвездие Голямо куче, най-ярката на северния небосклон. Фамилията (< англ. *black* ‘черен’) също има връзка с куче, но тя не е толкова очевидна, защото едва в края на ХП III се разбира, че Сириус Блек може да се превърща в огромно черно куче. Друг такъв персонаж е *Ремус Лупин* (*Remus Lupin*), учител по Защита срещу Черните изкуства в ХП III. Наречен е неслучайно по името на Рем, единия от основателите на град Рим. От легендата знаем, че двамата братя Ромул и Рем са откърмени от вълчица. Оттук и връзката на Ремус Лупин с вълка. Тя си личи още по-ясно във фамилията му име, за чието извеждане могат да се допуснат няколко възможности: директно от лат. *lupus* ‘вълк’, от прилагателното лат. *lupinus* ‘вълчи’ или от английските *lupine* [‘lu:pin] ‘вълчи боб, лупина’ респ. *lupine* [‘lu:ràin] ‘вълчи; див, свиреп’. В края на ХП III се разбира, че този герой е върколак, но съвсем не е отрицателен образ, а е много добър приятел на Сириус и на родителите на Хари. Показателен за името му също и е фактът, че в ХП VII той се явява под псевдонима *Ромулус* (*Romulus*). Другият върколак, комуто в романите е отредена някаква роля, също носи говорещо име. Като привърженик на Волдеморт, той е един от най-зловещите образи на Роулинг, носещ името *Фенрир Грейбек* (*Fenrir Greyback*). Фенрир е огромният вълк в скандинавската митология, който по време на Рагнарок (финалната битка между боговете, в резултат на която ще загине светът) според едни поверия ще

погълне бог Один, а според други – слънцето. Фамилното име на персонажа само подсилва характеристиката му на вълк: *Greyback* се състои от прилагателното англ. *grey* ‘сив’ и съществителното *back* ‘гръб’, т.е. ‘Сивия гръб’.

Сред по-второстепенните персонажи, макар и по-рядко, също се срещат герои с говорещи имена. Тук се вписва много добре името на министъра на магията Корнелиус Фъдж, чиято фамилия се извежда от апелатива англ. *fudge* ‘глупост, празни приказки’, и действително той се оказва човек, некомпетентен като ръководител, гледащ само как да се задържи на власт. Цялото управление на Фъдж е белязано от глупостта му, така че тук Роулинг е избрала много подходящо име за него. *Мъндънгус Флечър* (*Mundungus Fletcher*), член на Ордена на Феникса, е наричан от приятелите си галено Дънг, което напомня на англ. *dung* ‘животински (оборски) тор’, много точен епитет за него, тъй като е дребен мошеник, крадец и хитрец, винаги готов за някоя далаверка. Мръсен, дрипав и занемарен на вид, той е изключително неблагоприятен, защото в името на „бизнеса“ пренебрегва задълженията си като охрана на Хари в XII V. И макар да е на страната на „добрите“, Мъндънгус изобщо не може да се нарече положителен образ. Друг безспорен отрицателен образ е журналистката *Рита Скийтър* (*Rita Skeeter*), чиято фамилия на американски сленг означава ‘комар’. Образът ѝ е създаден да осмее „жълтата“ журналистика, която се препитава от клюки, измислици и лъжи. В статиите си Рита Скийтър, подобно на комар, клевети безогледно известни хора, единствено с цел да им навреди.

Сред образите, които нямат никакво отношение към действието в романите, а са добавени само за пълнота, също се срещат говорещи имена. Това важи в най-голяма степен за авторите на различните учебници, по които учат Хари и съучениците му. Ще приведа няколко кратки примера. Първокурсниците трябва да си носят различни учебници за отделните предмети, сред които се срещат „Хиляда магически билки и плесени“ от *Филида Спора* (*Phyllida Spore*), „Ръководство по трансфигурация за начинаещи“ от *Емерик Суич* (*Emeric Switch*), „Магически разтвори и отвари“ от *Арсениус Джигър* (*Arsenius Jigger*), „Фантастични животни и къде да ги намерим“ от *Нют Скамандър* (*Newt Scamander*). Както се вижда, споменатите имена са в пряка връзка с тематиката на съответните учебници. *Филида Спора*, автор на книгата за билките, носи име, директно свързано с растенията (от гр. *φύλλον* ‘листо, шума’ и

спора ‘зародишна клетка вместо семе у някои растения’). Специалистът по трансфигурация *Емерик Суич* води името си от английския глагол *switch* с конкретното значение ‘прехвърлям, насочвам внезапно в друга посока’, защото при трансфигурация един предмет или животно се превръща в друг. Фамилията на *Арсениус Джигър*, написал учебник за отварите, еквивалент на химията в нашите училища, има за произход вероятно съществителното англ. *jigger* със значение ‘американска мярка за течност от 50 грама’, а малкото му име възхожда към химичния елемент арсен, т.е. и двете имена на Арсениус Джигър имат връзка с химията. Имената на *Нют Скамандър* са свързани с водата. Съществителното *nemt* на английски означава ‘тритон’, а *Скамандър* е името на легендарната река, която тече близо до Троя, спомената от Омир в „Илиада“. Като се има предвид, че неговият учебник запознава учениците с различните фантастични животни, името му става разбираемо, тъй като тритонът е земноводно, което има множество магически способности. Авторката на учебника по Пророкуване за трети курс се нарича *Касандра Ваблатска* (*Cassandra Vablatsky*), наречена очевидно на прочутата пророчица Касандра от Омировата „Илиада“. В XII VI се среща и един вампир с многозначителното име *Сангини* (*Sanguini*), в което съзираме латинското съществително *sanguis* ‘кръв’.

Говорещи имена се срещат и сред персонажите от чужди страни. За онагледяване ще се спра върху две френски и едно българско ЛИ. Французойката *Олимпия Максим* (*Olympe Maxim*), която всички наричат Мадам Максим, е директор на френското училище за магия „Бобатон“. Тя е изключително едра жена, много над средния ръст, в което няма нищо чудно, защото в XII IV се разбира, че е полувеликанка, т.е. единият ѝ родител е великан, а другият – човек. Както се вижда, дори името ѝ говори за голям ръст: личното име *Олимпия* идва от името на планината Олимп в Гърция, за която древните елини са смятали, че е обитавана от боговете, а фамилията *Максим* не се нуждае от коментар. Една от ученичките на Мадам Максим е изключителната красавица *Флор Делакор* (*Fleur Delacour*), чието име идва от фр. *fleur* ‘цвете’. Що се отнася до името на българина *Виктор Крум* (*Viktor Krum*), то също, струва ми се, не е избрано случайно. Този герой е спортен състезател по квидич (най-популярния спорт в магьосническия свят) и е най-добрият играч на своя пост, световно известен е и е роден победител. Това негово качество се свързва чудесно с личното му име, което идва от лат. *victor* ‘победител’. За същото говори и фамилията му – българинът е наречен

на хан Крум, един от най-силните български владетели през ранното Средновековие.

1.2. Апелативното значение е противоположно на характера на протагониста.

Към тази група, която обхваща малко на брой имена, спадат онези, при които апелативите, от които имената са изградени, носят противоположно значение на характера на съответния герой. В тези имена проличава чувството за хумор на авторката. Да вземем например *Аргус Филч* (*Argus Filch*), пазача на училището. *Аргус* е взето от гръцката митология, носителят му е бил стоок пазач на превърнатата в крава Йо, който никога не спял. Същото име е носело и кучето на Одисей. Ето защо това име неслучайно се носи от пазача на училището. Хуморът проличава във фамилията му, тъй като то е образувано от глагола англ. *filch* ‘крада’¹⁴. *Ейдълбърт Вофлинг* (*Adalbert Waffling*), автор на скучната „Магическа теория“, носи фамилията, очевидно идващо от английския глагол *waffle* ‘празни приказки, безсмислици; говоря глупости’, т.е. предметът като теоретичен се счита от повечето ученици само за празни приказки. Името на автора на „Тъмните сили: Ръководство за себеопазване“ *Куентин Тримбъл* (*Quentin Trimble*) също спада към тази група ЛИ, защото очакваме от специалиста по отбрана срещу Черните изкуства да е храбрец, но фамилията му силно напомня на английския глагол *tremble* ‘треперя, треса се’, от което се вижда, че той всъщност носи име, характеризиращо го като страхливец.

2. Зооними – говорещи имена с носители животни се срещат сравнително рядко, но те също са красноречиви примери за таланта на писателката, затова накратко ще се спра върху някои от тях. Например совата на Пърси Уизли се нарича *Хермес* (*Hermes*). Тъй като магьосниците използват совите и бухалите да им носят пощата, се наблюдава връзка между птицата и името ѝ, понеже Хермес при древните гърци е куриерът на боговете, който разнася вестите. Змеек, който Хагрид се опитва да огледа в къщата си, е наречен от него *Норбърт* (*Norbert*). Семантиката е напълно ясна. Породата на този змеек е норвежки гребе-ногърбушко, следователно първият елемент *Nor-* (макар и не много чест в германското именуване¹⁵) е германската дума за посоката север (англ. *north*) и указва за родината на змеек Норвегия, лежаща на север. Неслучайно е избрано и името на феникса, който живее в кабинета на

Дъмбълдор – *Фоукс* (*Fawkes*), наречен на познатия във Великобритания исторически персонаж Гай Фоукс, известен в българската традиция като Гай Фокс. Връзката между двата образа е огънат – фениксът се самозапалва и се възражда от пепелта си, а заговорникът срещу краля Фоукс е искал да взриви Парламента. Котаракът *Крукшанкс* (*Crookshanks*), собственост на Хърмаяни Грейнджър, носи име, образувано от англ. *crooked* ‘крив’ и *shanks* ‘пищяли; крака’ и може да бъде преведено приблизително като ‘Кривокрачко’. Името напълно отговаря на описанието на котарака, който е с криви крака. Рон Уизли има за домашен любимец плъх на име *Скабърс* (*Scabbers*). Името на английски произлиза от прилагателното *scabby* ‘опърпан, мърляв’, визирайки външния вид на животното, което изглежда престаряло, с проскубана козина. Последното животно, на което искам да обърна внимание, е митическо – хипогриф. Той има конско тяло, с глава и крила на грифон (орел). Името му гласи *Бъкбийк* (*Buckbeak*). Първият елемент вероятно е или съществителното *buck* ‘мъжки елен, самец; козел; овен’ или глаголът *buck* ‘скачам (за кон)’, вторият е съществителното *beak* ‘човка, клон’. Така името носи конотация за мъжки копитен бозайник с човка, както изглежда да хипогрифът.

Едно от животните носи име с противоположно на характера му значение. Това е кучето на Хагрид *Фанг* (*Fang*). Английският апелатив *fang* означава ‘зъб (на куче или змия)’, а като проприум трябва да внушава страх от носителя му, но кучето всъщност е много добродушно.

3. Изводи.

В заключение може да се каже, че авторката е подбирала имената на героите си много внимателно. Те не са случайни и говорят за сериозната предварителна подготовка на писателката, преди тя да пристъпи към написването на книгите. За това най-добре свидетелстват имената на играчите от българския отбор по квидич. Освен *Крум* сред тях се срещат и фамилиите *Зограф*, *Левски* и *Димитров* (все имена на исторически личности), което доказва, че Роулинг ги е прочела в някоя енциклопедия. Наистина при *Крум* и *Зограф* липсват патронимични окончания, но понеже много от англоезичните герои магьосници в книгите за Хари Потър носят нетипични имена, можем да допуснем, че същото трябва да важи и за техните български събратя.

Необходимо е също да се отбележи, че в много случаи персонажите в романите за Хари Потър носят имена, които според семантиката

си могат да се разделят на различни групи. Най-многобройните са две. Едната включва героини с имена на цветя: *Лили* (< англ. *lilly* ‘лилия’), *Петуния* (< англ. *petunia* ‘петуния’), *Лавендър* (*Lavender* < англ. *lavender* ‘лавандула’), *Панси* (*Pansy* < англ. *pansy* ‘вид теменуга’), *Миртъл* (*Myrtle* < англ. *myrtle* ‘мирта’), *Нарциса* (*Narcissa* < англ. *narcissus* ‘нарцис’) и др. Към другата голяма група спадат герои, наречени на космически обекти. За един от тях (*Сириус Блек*) вече говорихме. Но не е случаен фактът, че брат му се нарича *Регулус Арктурус Блек* (*Regulus Arcturus Black*), наречен съответно на Регул, звезда от съзвездието Лъв, и Арктур, звезда от съзвездието Воловар. Космоними носят и братовчедките им *Белатрикс* (*Bellatrix*), наречена по звездата Белатрикс от съзвездието Орион, и сестра ѝ *Андромеда* (*Andromeda*), носеща названието на съзвездието Андромеда или на намиращата се в него галактика със същото име. Единствено третата сестра (споменатата по-горе *Нарциса*) не спада към тази група, а към групата на цветята.

Интересна връзка може да се забележи между имената на *Аргус Филч* и *Арабела Фиг*. И двамата имат еднакви инициали, и двамата много обичат котки. Не може да се каже категорично дали тази връзка е нарочно търсена от Роулинг или е случайна.

Но едно от най-големите достойнства на говорещите ЛИ в романите за Хари Потър е, че не се срещат толкова често на страниците на книгите и не дразнят читателя. Именно употребата им с мярка ги прави още по-интересни и усилва цялостните положителни впечатления от поредицата за момчето магьосник.

БЕЛЕЖКИ

¹ Публикувани от издателство „Bloomsbury“ както следва „Harry Potter and the Philosopher’s Stone“, London 1997, „Harry Potter and the Chamber of Secrets“, London 1998, „Harry Potter and the Prisoner of Azkaban“, London 1999, „Harry Potter and the Goblet of Fire“, London 2000, „Harry Potter and the Order of the Phoenix“, London 2003, „Harry Potter and the Halfblood Prince“, London 2005, „Harry Potter and the Deathly Hallows“, London 2007. На български романите излизат в издателство „Егмонт“, като преводът е дело на три преводачки: Теодора Джебарова превежда „Хари Потър и Философският камък“, София, 2000; преводите на „Хари Потър и Стаята на тайните“, София, 2001; „Хари Потър и Затворникът от Азкабан“, София, 2001; и „Хари Потър и Огненият бокал“, София, 2002, са направени от Марияна Мелнишка, Емилия Масларова

работи върху „Хари Потър и Ордена на Феникса“, София, 2003; „Хари Потър и Нечистокръвния принц“, София, 2005, и върху последния роман (с неуточно българско заглавие), който се очаква на 13.12.2007. За по-голяма краткост, в текста романите ще бъдат давани като ХП I – VII, а цитатите следват страниците в българските издания.

² Най-пълно изследване на литературната стойност на романите за Хари Потър е направила **Sandra Bak**, *Harry Potter: auf den Spuren eines zauberhaften Bestsellers*, Frankfurt/Main 2004, но то обхваща само първите пет книги; вж. също **Suman Gupta**, *Re-reading Harry Potter*, Basingstoke 2003; **Paul Bürvenich**, *Der Zauber des Harry Potter: Analyse eines literarischen Welterfolgs*, Frankfurt/Main 2001; **Kaspar H. Spinner**, *Im Bann des Zauberlehrlings?: zur Faszination von Harry Potter*, Regensburg 2001; **John Houghton**, *Was bringt Harry Potter unseren Kindern?: Chancen und Nebenwirkungen des Millionen-Bestsellers*, Basel 2001; **Jörg Knobloch**, *Die Zauberwelt der J. K. Rowling*, Mühlheim/Ruhr 2000; за религиозната проблематика, доколкото такава може да се установи, вж. **Corinna Cornelius**, *Harry Potter – geretteter Retter im Kampf gegen dunkle Mächte?: Religionspädagogischer Blick auf religiöse Implikationen, archaisch-mythologische Motive und supranaturale Elemente*, Münster 2003; за педагогическата стойност вж. **Susanne Dierschke/Gabrielle Beyersdörfer/Johannes Diekhans**, *Harry Potter im Unterricht*, Paderborn 2002.

³ ХП I, с. 117, бележка под линия.

⁴ Вж. **Henning Kaufmann**, *Ernst Förstemann, Altdeutsche Personennamän. Ergänzungsband*, Hildesheim – München 1968, с. 136.

⁵ В противоречие с принципите, по които са се образували германските ЛИ, вторият проприален елемент започва с вокал, което се е избягвало, вж. по-подробно **Stefan Sonderegger**, *Prinzipien germanischer Personennamengebung – Dieter Geuenich/Wolfgang Haubrichs/Jörg Jarnut* (Hrsg.), *Zur historischen Aussagekraft frühmittelalterlicher Personennamen*. Berlin/New York 1997, с. 1–29, особено с. 20: „[...] wobei Hiatusstellung zwischen Fugenvokal und zweitem Glied durch den Ausschluss vokalisch anlautender Lautstruktur im Grundwort des Namens vermieden wird.“ („[...] като втори елемент не се използва структура, започваща с гласна, за да се избегне хиатусът между свързващата гласна и основния компонент на името.“)

⁶ **Henning Kaufmann**, цит. съч., с. 28.

⁷ „Dumbledore [...] is an Old English word meaning bumblebee“ („Dumbledore [...] е староанглийска дума със значение ‘пчела’“), казано в интервю за „The Boston Globe“ от 18.10.1999.

⁸ „Hagrid [...] also comes from an Old English word, *hagridden*, meaning having a nightmarish night“ („Hagrid [...] също идва от староанглийски, *hagridden*, означаваща ‘имам кошмарна нощ’“), пак там.

⁹ ХП I, с. 111, бележка под линия.

¹⁰ Пак там, с. 246.

¹¹ XII II, с. 34.

¹² Вж. <http://www.JKRowling.com> – Extra Stuff section: *Gilderoy Lockhart*.

¹³ XII I, с. 13, бележка под линия.

¹⁴ Пак там, с. 111, бележка под линия.

¹⁵ Срв. **Ernst Förstemann**, *Altdeutsches Namenbuch*, Band 1, колона 1169

и сл.